

Drie-en-twintigste Hoofdstuk.

Besluit.

Toen onze vrienden eenige weken te Ede waren, kwam er weer eens een brief van vader uit Zeist, maar nu een lange

Moerman schreef:

Geliefden.

Ik heb wat nieuws uit Vlaanderen vernomen en schrijf het u maar gauw, want ge zult ook wel nieuwsgierig zijn om te weten, hoe het daar gaat.

Er is hier een vriend van Dadizeele, dat is dus uit onze streek. En gisteren kreeg hij onverwacht bezoek van zijn vrouw. Dat was een vreugde! Sedert Augustus hadden ze elkander niet meer gezien, en sedert October niet meer van elkaar gehoord. De vrouw dacht, dat haar man dood was, toen ze in Vlaanderen vernam, dat er veel Belgische soldaten in Holland zijn. En 't was als met mijn vrouw; ze had rust noch duur.

Ze wilde naar Holland. Ze heeft met haar kind een reis gemaakt, als gij Emiel. Van dorp tot dorp en dan in den nacht over de grens. Moedig hé?

En haar moed werd beloond. Ze vond haar man. Ja, dat was een vreugde! Wij, soldaten van dezelfde streek, moesten natuurlijk eens met haar praten.

't Is nog altijd 't zelfde in Vlaanderen. Geweldig vechten, maar geen verandering. De legers liggen op de oude plaats en Becelare, Zillebeke, Zandvoorde, Gheluwvelt, Langemarck, Passchendale liggen plat. West-Roozebeke is ook erg geschonden.

De kerk van Dadizeele ligt altijd vol gewonden. En voortdurend maakt men nieuwe kerkhoven. Wreed toch hé? Wegen zijn er ginder haast niet meer. Ze zijn allen in stukken gereden, de keien uit den grond. Men worstelt in de modder en nu, met 't regenseizoen, staan de soldaten tot aan de knieën en soms tot aan de borst in 't water. De beken en de Leye zijn overstroomd, de weiden gelijken plassen.

Yperen wordt nog altijd beschoten. Men ziet dikwijls brand in de stad. Nu en dan worden gevangenen weggevoerd, Engelschen, Franschen, maar ook Belgen. De burgers hebben eten genoeg. Amerika zorgt er voor, nu dat weten we uit de bladen ook.

Maar de burgers zijn als gevangenen op hun dorp. Ze mogen niet naar de andere dorpen gaan, tenminste daar dicht bij het front.

Alle dagen bulderen de kanonnen. Dat hebt ge ook genoeg gehoord.

's Avonds en 's nachts ziet men brand en den lichtschijn van 't geschut. Men vecht dus hard voort. Maar geen verandering. De Duitschers vorderen niet, de verbondenen evenmin. Vooral de avonden zijn triestig

voor de burgers. Petroleum is er niet meer en men brandt fietslantaarns of kaarsen. Ook aan kolen is er gebrek. Men stookt de kachel met hout uit de bosschen, maar 't is nat en geeft veel rook en weinig hitte. Werk is er natuurlijk niet. Te Kortrijk en Rousselare liggen de fabrieken stil. De menschen moeten ondersteund worden. Alle dagen ziet men lange rijen mannen en vrouwen om brood en soep gaan.

Ja, 't is in België een triestig leven. Maar het volk houdt moed en hoopt op betere tijden.

Als wij dat alles hooren, mogen we toch wel dankbaar zijn."

En dat gevoelden allen Dankbaar en moed houden!

Vader was dus te Zeist achtergebleven, maar kreeg nu en dan verlof zijn geliefden te bezoeken. 't Vluchtoord te Ede werd voortdurend verbeterd.

Werd men eens treurig, och dan wees de een den ander op de landgenooten, ginds in Vlaanderen, op de gezinnen, die de lange avonden doorbrachten bij een kaarsje, en dag en nacht 't kanon hoorden; op de bewoners van 't verwoeste Dendermonde, die in kelders, pakhuizen, achter schuttingen en planken verblijven; op de soldaten in de modderige, met water gevulde loopgraven; op de rouwende ouders, vrouwen en kinderen, de gescheiden familie's.

Ja, dan moesten onze vrienden erkennen, dat ze nog reden tot dankbaarheid hadden.

En wachten nu maar!

Hoe lang nog?

Wie kon 't zeggen

't Werd December, en de legers bleven op dezelfde plaats, bijna werkeloos nu

De strijd zou in de Lente opnieuw beginnen, zei men.

In de Lente, als de natuur herleefde! O, wat een vreeselijke tegenstelling zou dat zijn, het ontwaken van Vlaanderen en 't ontbranden van de bloedige worsteling!

En die tegenstelling kwam, maar niet 't einde van den oorlog.

Wachten nog

Doch de familie's Moerman hopen evenals alle Belgen op betere tijden, wanneer zij zullen mogen terugkeeren naar 't bevrijde vaderland.

EEN VLAAMSCH GEZIN IN OORLOGSTIJD

DOOR A. HANS

ALKMAAR. GEBR. KLUITMAN